

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štempelj) zneso vsakej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 50 „

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 „ 20 „
za četrt leta . . . 2 „ 10 „

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

Prusko sleparstvo.

Nekoliko pred zadnjo avstrijsko-prusko vojsko je od Pruskega sem prišel hud ropot zaradi trihinj. Berolinsk zdravnik, po imenu Virchov, spisal je tačas obširno knjižuro, v kateri je dokazano bilo, da so trihinje v svinjskem mesu in da so v stanu tistega, kdor bi tako meso ali slanino jedel, umoriti; to je bilo dokazano po vsih pravilih znanstvene vednosti. Vsi nemški časniki so brz poprijeli se tega novega gradiva in prinašali učena premišljevanja o tej dozdaž še ne opazovani in neznani boleznini svinjskega plemena in svarili občinstvo, da naj ne je klobas, plečet, slanine itd. Zlasti poleg avstrijsko- in saksonsko-pruske meje se je ta sleparija s trihinami gojila, tako, da že ni nihče hotel svinjine in da je cena prešičev neverjetno upadla.

To se je hotelo doseči in se je v resnici doseglo, kajti Prusi so nakupili po Avstrijskem, posebno na Ogrskem, v Galiciji in Šleziji na tisuče prešičev po neverjetno nizki ceni in prevideli leta 1866 svojo armado ne le z iglenkami, ampak tudi s prav po ceni nakupljeno svinjino. Za tistim časom se nihče več ne briga za trihine, k večjemu stoji beseda v Brockhausovem slovarji, kjer je prej ni bilo. Bismark je s trihinami svoj namen dosegel in sleparstva bilo je konec.

Ne more se tajiti, da bi pruska vlada ne imela velike spretnosti v tem, da pri vsakem državnem poskusu kak enak manever iznajde, ki je pripraven služiti njenim posebnim naklepom, da-si tudi kaže vso drugačno vnanjo podobo. — Danes so trihine, jutri objavljen

kake tajne korespondence ali skrivnostnih pisem, drug pot zopet kako papeževo pismo o papeževi volitvi, ali — kakor ravno zdaj — pastirska pisma nemških škofov.

Pred zadnjimi pruskimi volitvami v dež. zbor se je razglasila nenadno tajna korespondenca med papežem in cesarjem; previdni listi so ta razglas brz oznanili kot volilen manever; pa liberalno časnikarstvo tega ni hotelo verjeti, ali je vsaj tako govorilo, kakor ne bi verjelo. Pozneje se je pa res videlo in po pismih dokazalo, da je pruski minister notranjih zadev s svojimi organi vred to sredstvo volilne agitacije naravnost zaukazal in izpeljal. Ko je bilo po volitvah, je zginila tudi skrivna korespondenca iz listov ropotačev, in ne Bismark, ne njegove časnikarske nesnage se niso več brigali za to, kakor se ne brigajo več za trihine.

Prišle so volitve za nemški državni zbor, in ker se je le predobro vedelo, da se je katoličanstvo po vsi Nemčiji vtrdilo, bilo je zopet treba novega sleparstva, da bi se ljudje zbegali, in izmislilo se je papeževo pismo o papeževi volitvi. Res, da ta sleparija ni dosegla namena, pa to ni na poti, da bi se za druge naklepe ne iskala druga sredstva.

Nemški državni zbor bo v kratkem sklican in delalo se bo na to, da se dovoli kolikor mogoče velik vojni budget. Tedaj je naravno, da se pruska vlada zopet preskrbi z manevrom, ki je popolnoma v stanu doseči namen; to je namreč majhen ropot na vojaškem bobnu. Pastirska pisma morala so hoté ali nehoté dati povod k temu, da bi se pred očmi priprostega ljudstva in v državnih zvižajah ne vajenih mirno mislečih prebivalcev divjost vojske pri-

kazala, in čeravno je popolnoma neverjetno, da bi Francoska že zdaj pričela vojsko z Nemčijo ali vsiljeno vojsko sprejela, — pruski oficijalni in podpirani časniki vendarle trobijo na vojno trombo. Res je vse to le neopravičen ropot, toda sem ter tje se je vendar že dosegel kak namen vsaj na pol. V nekterih krajih pruske dežele se je protestantovsko prebivalstvo jelo že z vso resnobnostjo razgovarjati o boju za vero in celo tam, kjer ni bilo ljudstvo tako neumno, da bi bilo take čenče verjelo, ali se le javno o njih razgovarjalo, se je zbudila v priprostih ljudeh neka nemirnost, ki je navadna prikazen v enakih slučajih, ko se dotakne kaka dogodba verskih načel. Ta nemirnost bi — se vé da — vtegnila ljudstvo zapeljati do tega, da se vladi brezpogojno udá.

Izvrstno slika namene pruske vlade pri teh manevrih „Prov. Korr.“, ki pravi med drugim:

„Pri sedanjih volitvah bo nemški narod posebno tudi za to skrbeti moral, da stoji vladi nemškega cesarja v državnem zboru večina na strani, katero je trdna volja, podlago novo dobljene nemške moči, enolično vojno moč cesarstva nedotaknjeno ohraniti in nepreklicljivo vtrditi.“

Govorivša o miru v nemškem cesarstvu, o potrebi močne zveze za mir in o tem, da je vojna moč trdna, nadaljuje:

„Če hoče nemški narod varnost miru in ž njo varstvo svojega imetja in pospeh svojega dela sam sebi zagotoviti, bo pri volitvah zupanje svoje dal le takim možem, ki so pripravljani vlado v vsih strokih narodne politike in posebno ravno toliko z nezmanjšanim ohr-

Podlistek.

Vera in pamet.

(Konec.)

Svetujemo gosp. M., da se ozre v svojo preteklost ter naj pomisli, kam ga je včasi pamet, njemu edina voditeljica, zavodila.

M. se s kraja pridušuje, da veruje v vse-mogočnega Boga; a ta vera se mu na koncu razkadí v beli dim. Kajti če taji čudeže, skrivnosti in prerokovanja, taji vse-mogočnost božjo. Tako je tudi z neumrjočnostjo duše. Posito, da ni božjega razodenja, kako bi bil M. o neumrjočnosti duše prepričan? Le slabo. Sokrat, o katerem pravi Cicero, da je modrost z neba poklical, je še v zadnjem trenutku svojega življenja le dvomljivo govoril o bodočem življenju.

Ako je pisatelja resna volja za večno resnico, potrudi se naj, da tisto najde. Ako hoče o bogoslovskih rečeh govoriti, naj se jih po-

pred uči, da mu ne bode sleherni stavek nevednosti očital, kakor n. pr. vprašanje: „kdo in kakošni ljudje so tisti, kateri so odločili, ktere knjige imajo biti božja beseda in ktere ne? Mi (Misl.) ne vemo; imenovali so se cerkev, in to je vse, kar nam je znano.“ Se vé, da Mislinski ne zna nič o tem. A introdukcija v novi in stari zakon mu dovolj razjasni vse te skrivnosti, ednako vsaktera dogmatika.

Naposled nam ni jasno, kaj je g. M. napotilo, da je te bedarije med svet spravil. V predgovoru pravi, da nikakor ne vsiluje svojega prepričanja; toraj bi bolje bilo, če bi bil molčal, ostal bi bil, če tudi nepoznan, ženij v bogoslovskih vedah. A če se je hotel blamirati, no, dosegel je točno svoj namen; od marsikterega smo slišali, ko je to knjižuro le površno pogledal: „No, to je pa že bedarija, da ne rečem infamija.“

Sramota je za M., da je svoje norčije izdal, a še večja sramota bode za slovensko občinstvo, ako bodo res potreba, še več kaj takega načekati.

Še nekaj. Se li gospodine M. morda spo-

minja, da je kako dobroto od tistih prejel, katerim na tihem očita lakomnost in neljubezen?

M. L.

Dona Marija Terezija.

Iz Trsta, 23. jan.

Preteklo soboto ob štirih popoldne je tu umrla po dolgi bolezni previdena s sv. zakramenti Nj. kr. vis. Dona Marija Terezija Bourbon-Braganza, grofinja Molina, vdova španjskega pretendenta Don Karlosa (Karlos V.), deda sedanjega pretendenta Don Karlosa. Rajna je bila hči portugalskega kralja Janeza VI., in bila je rojena 29. aprila leta 1793; stanovala pa je že več let v Trstu, kjer je njen mož, pretendent Don Karlos, 10. marca l. 1855 umrl.

Rajna je bila zelo pobožna gospa in velika dobrotnica revnim; sliši se, da je mnogo volil pustila za dobrodelne naprave. V nedeljo je bilo njeno truplo po mestnem zdravniku dr. Nikoliču maziljeno in v domači kapeli, ktera je bila v ta namen prekrasno okinčana, na prelepem katafalku razpostavljeno. V črno

nenjem nemške vojne moči, kakor z brambo duševnega bogastva naroda (t. j. gotovo protestantizma, se vé da, kakor se zdanji vladi zdi) podpirati.“

Res, človek bi moral biti slep, da bi ne spoznal, da vse to ropotanje z orožjem nima drugega namena, kakor svariti prosto ljudstvo pred vsemi kandidati, ki niso že naprej pripravljene, vojnemu ministerstvu in vojnemu nadzorstvu dovoliti vse na debelo, kar zahtevata. Ta ropot o vojski bo še tako dolgo trajal, da bo vojni budget dovoljen, potem pa bo zginil, kakor nekdanj trihine. To se pa mora pripoznati Bizmarku, da on zna svoje ljudi voditi za nos.

Avstrijsko cesarstvo.

Slovenske dežele. Iz Ljubljane.

26. jan. Občni zbor „Narodne tiskarne“ bo, kakor zadnji „Narod“ razglasa, 8. februarja ob 2 popoldne. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo pregledovalnega odseka o društveni bilanci od 1. januarja 1871 do 31. decembra 1873; 2. nasvet upravnega odbora zavoljo prodaje mariborske tiskarne; 3. nasvet upravnega odbora, da se število upravnih odbornikov na 5 zmanjša in v tem smislu §. 20 društvenih pravil preuredi. — „Narod“ je trdil, da je stanje tiskarne ugodno; kako pa to, da se bo zdaj nasvetovalo prodati tiskarno mariborsko? V zadnjem občnem zboru se je videlo, da ta tiskarna društvu veliko več donaja, kakor ljubljanska, una je bila aktivna, ta pasivna, in zdaj hočejo prvo prodati, ljubljansko pa obdržati. Vzrok temu je menda ta, da odboru vedno primanjkuje denarjev in mu nihče več noče posoditi. Če se proda mariborska tiskarna, bo društvo imelo veliko škodo, kajti tretjine tega ne bode za njo dobilo, kakor je izdalo. Za društvo bi bilo ugodnejše prodati ljubljansko, ali vsaj opustiti „Narod“, ki je kriv slabega stanja in vednega pomanjkleja; a kaj bi potem naši mladi počeli?

S tiskarno zginejo tudi oni, in nihče ne bode vedel, da eksistirajo. Naj tedaj delniško društvo vsled tega počasi konec jemlje, naj delničarji zgube svoje vplačane novce, da le mladi v Ljubljani ostanejo in rogovilijo. G. delničarji, ki ne odobrijo slabega gospodarstva dosedanjega upravnega odbora, pa ne bodo

mogli sami priti k občnemu zboru, prosimo, naj blagovoljno vsaj do 3. februarja vredništvu „Slovenca“ pošljejo svoje delnice, in lastnoročno podpisano pooblastilo, da ga v porabo izroči možem, katerim je napredek društva in blagor delničarjev pri srcu. Delnice se morajo vsaj 5 dni pred občnim odborom, tedaj vsaj 3. februarja, v društveno blagajnico vložiti. Po končanem zboru se bodo delnice lastnikom zopet nazaj poslale.

Podpisani pooblastujem g.

v smislu §. 15 društvenih opravil, da me zastopa pri občnem zboru delniškega društva „Narodne tiskarne“ v Ljubljani dne 8. februarja 1874.

V dne 1874.

Podpis:

(Prostor za ime pooblastenčeve naj se pusti prazen.)

Iz Trsta 23. januarja. Kakor „Cittadino“ naznanja, so prebivalci tako imenovane Spodnje Carbole v Tržaški okolici pri mestnem magistratu vložili prošnjo, da se jim napravi lastna ljudska šola. Šola je tam res silno potrebna, ker nad 200 ofrok tega okraja obiskuje šolo pri sv. Jakobu, ki je pa za nje preveč oddaljena. Ni pa dvoma, da bode nova šola, ako se ustanovi, talijanska, kakoršna je sv. Jakobška. Kakor smo se v deželnem zboru pri realkini debati prepričali, se nam ni nadjati, da bi sedanji mestni očetje slovenski okoličini bili pravični.

Dunaj. Hohenwartov predlog je v državnem zboru padel. Zanj so glasovali le desno središče, Poljaki razun dveh in moravski deklaranti. Vstavoverci so zopet pokazali, da se za spravo med narodi nič ne brigajo in da hočejo le s silo vladati. Zdaj ne bodo mogli Čehom vsaj več očitati, da oni sprave nočejo, ker pokazali so, da oni so pripravljeni pogoditi se, imenovali so tudi svoje pogoje, a ustavovercem se še ni zljubilo pretresovati jih. Ni tedaj nikakoršnega upanja, da bi se sprava med narodi dognala v državnem zboru, misliti bo treba na drug način. — Moravski federalisti v državnem zboru imajo svoj poseben klub. Vendar pa bodo v vsih rečeh glasovali z desnim središčem. — Več kakor 23.000 delavcev je na Dunaju brez zaslužka in brez kruha. Kako morajo ti revčki veseli biti konfesijonel-

nih postav, pravi „Volksfreund“, ker zdaj bo na enkrat konec pomanjkanja in lakote!

Štajarska. Iz Gradeca. 22. jan. —n—

Kmalob dva meseca, odkar se je praznovala cesarjeva petindvajsetletnica, vendar jo še v misel vzamem, ker je dala pretekli teden povod neki interpelaciji v našem deželnem zboru. Tudi realkini učenci namreč so slovesno obhajali petindvajsetletnico. Profesor dr. Zwiedinek je pri ti priliki imel slovesen govor, v katerem je nenemškim narodom očital politično nezmožnost ter trdil, da ste bili vojski l. 1859 in 1866 za Avstrijo zveličavni in da je katoliška hierarhija edini vzrok nje slabega stanja. Tudi cesarko pesem je ta profesor, ki je eden naj hujših velikonemških agitatorjev, za to priložnost po svoje spremenil, in čisto izpustil drugo kitico, ki govori o vdanosti in zvestobi do cesarja. Konservativni poslanec Bärenfeind je zaradi tega cesarskega namestnika v deželnem zboru 12. t. m. interpeliral ter pri ti priliki rekel, da ljudem ni vse eno, če učenik, kterega s svojimi denarji plačujejo, v mladini tako očitno spodkopava kršansko in avstrijsko zavest ter v ta namen kvari celo cesarsko pesem. Ta interpelacija je bila cesarskemu namestniku, Kubecku, ki se je imenovane svečanosti realcev osebno vdeležil, jako neugodna in se čisto nič ni spustil v razgovor, ampak je v svojem odgovoru na Bärenfeindovo vprašanje le rekel, da to ni žalilo domoljubnega čuta, sicer bi bil on prvi zoper to protestoval. Tudi liberalcem ni bila po volji, in boje so začeli spoznavati, da so nove šolske postave v mnogih rečeh jako piškave. K temu so menda pripomogle največ pritožbe učiteljev samih, ki se po liberalnih listih pritožujejo, da otroci pred njimi nimajo ne spoštovanja ne strahu, ter si zopet nazaj žele palico, da bi poredne paglavce strahovali. Nekteri tudi to pripoznavajo, da zaradi mnogih nepotrebnih reči, n. pr. rastlinstva, fizike, zgodovine itd. zaostaja najpotrebniši poduk v branji in pisanji. To je bil tudi eden pglavitnih vzrokov, da liberalci niso tako povikšali učiteljskih plač, kakor bi bili nekteri radi imeli, ter so s tem kmetom prihranili okoli 150.000 goldinarjev.

Vnanje države.

Pruska. Bismark je proti Lamarmori stopil na noge in trdi, da so pisma, ktera je pred nekaj meseci objavila, pokvarjena. Dopisnik lista „Jour. de Deb.“ pa pravi, da Lamarmora ni zmožen take sleparije, da bi pokvaril kako državno pismo. Pruska nesramnost presega vse mere. Da bi pri volitvah ob zupanje pripravili katoličane, izmislili so in ponaredili neko bulo papeževo; ko so pa Bismarka prijeli v zboru zaradi njegovega sleparstva, opravičuje se s tem, da to, kar je sam delal, zdaj podtikuje bivšemu laškemu ministru Lamarmori. Strašno slabo mora že biti z državo, kateri je vsak pripomoček prav, da se more vzdržati in svoj namen doseči.

— V Alzasiji so katoličani za 8 volilnih okrajev postavili 6 duhovnih in dva svetna kandidata, ter naprosili tudi druge okraje, da glasujejo za kandidate francoske stranke, ki so se odločili za katoliški program. — Zbornica poslancev je civilni zakon sprejela z 284 glasovi proti 94. Zoper postavu so bili Poljaki in sredničarji.

Francoska. Grof Chambord se je glavnemu vredniku lista „Union“ pismeno zahvalil, da že 60 let neprestrašeno zagovarja pravice kraljeve ter mu želi še dolgo življenje,

svilo oblečena držala je v rokah znamenje odrešenja, sv. križ, za glavo na blazini ležala je kraljeva krona in okrog razpoloženi so stali grbi kraljevih hiš Bourbon-Braganza. Na prsih lesketali so se ji redovi, s kterimi je bila okinčana. Zvezdni križ avstrijski, španjski red Marije Alojzije, in portugalski red sv. Elizabete. Okoli katafalka na težkih srebrnih svečnikih je gorelo mnogo sveč in mnogo lepih krasnih vencev je bilo okoli nje razpoloženi. Vsako jutro se je več sv. maš v mrtvaški sobi bralo, in obiskovalcev in gledalcev se je vsaki dan, kolikor časa je truplo ležalo na odru, vse trlo. V četrtek zjutraj je bil kaj sijajen sprevod. Od njenega stanovanja, via Lazzaretto vecchio, do cerkve starega sv. Antona, kjer so bile slovesne bilje, je bilo gledalcev vse polno. Pred sprevodom je jezdaril črnooblečen predjašnik, za njim so šli moški in ženske mestne ubožnice s svojim križem, zraven kterega sta dva jahača jahala, srebrne svetilnike v rokah držaje. Za temi so se vrstili vojaška godba, oo. kapucini, vsa čast. duhovščina, kapitel in Njih prevzišenost, milostljivi g. škof, zraven kterega sta bila zopet dva jahača s srebrnimi svetilniki.

Na prekrasnem mrtvaškem vozu, kterega je 8 črnopregrujenih konj peljalo, je ležala prekrasna truga, na nji zraven redov kraljeva krona, ob straneh pa so svetili podčastniki Kuhnovega polka.

Za vozom so šli Nj. vis. nadvojvodinja Marija Terezija, žena nadvojvoda Karola Ludovika in njen brat Don Miguel Braganza — oče jima je bil rajni princ Dom Miguel Portugalski, brat rajne — dalje deželni namestnik, zastopnika grofa Chambordskega in vojvode Modeneškega, vse civilne in vojaške oblasti, mestni župan s svetovalstvom, konzuli ptujih vlad in veliko drugih imenitnih oseb obojega spola.

Po končanih biljah v cerkvi starega sv. Antona odpeljali so rajno k sv. Justu; od sv. Antona spremljevali so jo milostljivi škof in stolni kapitel v kočijah, za kterimi je prišla nezmerno dolga vrsta kočij, v kterih so se gori omenjene osebe peljale. Po slovesni sv. maši pri sv. Justu položili so truplo v cerkveno rakvo, v kterej počivajo tudi trupla rajnega Don Karlosa, dveh sinov in sinahe. R. I. P

da bi doživel zmago te reči. — Kakor ve Ag. H. povedati, izrekle so Avstrijska, Ruska, Laška in Angleška zarad govora Decazesovega Francoski svoje simpatije.

Laška. Kardinal Antonelli je, kakor izve „Vtld“, vsem nuncijem naznanil, da je od pruskih listov objavljena bula ponarejena. Ponarejevalec je posnemal neko bulo papeža Pija VI., ki je enakega zapopadka. Berolinska „Germania“ je ponatisnila obe buli in dokazala, da si v obeh bulah nasledova stavki z ravno tistimi izrazi in besedami. Tudi iz datuma je razvidno, da omenjena bula ni istinita. Datirana je namreč: Pontificatus nostri anno vigesimo octavo. Pontifikat Pija IX. pa se je pričel 16. junija 1846, toraj teče 28. leto njegovega papeštva od 16. junija 1873 do 16. junija 1874. Ponarejena bula pa je datirana od 28. maja 1873, tedaj bi se morale gori navedene besede glasiti: Pontificatus nostri anno vigesimo septimo. Iz tega sledi, pravi G., da je ponarejevalec vedel, kako zabiti in nepredvidni so tisti ljudje, ktere je hotel s to bulo ogoljufati, in 2. da si, če tudi spoznajo goljufijo, ne bodo upali tožiti ga. — Lombardski škofje so nemškemu škofom poslali pismo, v katerem jih zagotavljajo svoje vdanosti, svojega spoštovanja in občudovanja, ter zavržejo cerkvi sovražno politiko Laške in Pruske. Za Bizmarka je to huda zadrega. Francoski je žugal z vojsko, če bode zarad katoliške cerkve kako sovrašтво gojila do Laške, in zdaj bo moral dosledno žugati Laški, da ji bo odtegnil svoje varstvo, če ne bo kaznovala Lombardskih škofov.

Švica. Zavezni svet se ni zmenil za protest papeževega nuncija in mu je nazaj dal pisma, s kterimi so ga bili papež imenovali za svojega poslanca. — Narodni svet je sklenil, da je treba najmanj 8 kantonov ali 50.000 švicarskih državljanov, če hočejo zahtevati ljudsko glasovanje o zaveznih postavah itd. Svet stanov je za ta primerljaj tirjal le 5 kantonov ali 30.000 državljanov.

Angleška. Po predlogu ministra Gladstone-a je kraljica zaukazala, da se parlament razpusti in precej razpišejo nove volitve. — Novi parlament se snide že 5. marca. Po prizadevanju Bizmarkovem napravili so danes v Londonu ljudski tabor, v katerem bodo zoper katoliško cerkev demonstrirali. Lord „Russel“ je imel predsedovati, pa se je tej časti, že pred enim tednom odpovedal, ker je brzkone videl, da je taka demonstracija nespametna in za Angleže nikakor ne častno plesati po Bizmarkovi piščalki. 6. februarja pa napravijo katoličani tak tabor, kteremu bode predsedoval vojvoda Norfolški in kterega se bodo vdeležili vsi katoliški škofje in plemenitaši. Protestirali bodo zoper politiko Bizmarkovo in zoper preganjanje katoliške cerkve.

Ruska. General-adjutant Kotzebue je imenovan za general-guvernerja v Varšavi, Samjaka pa za vojnega načelnika v Odesi.

Grška. Občinske volitve so končane in so povsod voljeni vladi prijazni možje. Zbornica bode sklicana meseca februarja.

Iz državnega zbora.

Enajsta seja, prva tega leta, je bila 21. t. m. prav zanimiva, čeravno ne toliko po dnevnem redu, kolikor po drugih dogodbah in govorih. Vstopilo je namreč sedem moravsko-českkih poslancev v državni zbor in se s tem odtrgalo od celote česke opozicije. Ustavovrni listi pripisujejo temu dogodku veliko večjo važ-

nost, kakor jo ima, trdijo namreč, da je s tem narejena velika spoka v zid opozicije in da je to ob enem znamenje, da nemško-centralistična ustava vedno dalje prodira. Kar se nas tiče, se nam ta dogodba ne zdi posebne važnosti, ker ne vidimo nikakoršnega razdora opozicije v nji. Vodja moravskih Čehov je tudi po vstopu v zbor v imenu svojih družnikov izrekel, da s tem, da vstopijo v državni zbor, še ne pripoznajo njegove postavnosti, ampak vstopili so le, ker so tega mnenja, da se ustava dá lože v zboru, kakor zunaj zbora spodrivati.

Dalje so bili izročeni v tej seji zboru v obravnavo oni cerkveno-politični načrti postav, o kterih smo že zadnjič govorili. Minister Stremajer jih je izročil brez posebne priporočilne besede.

Največ ropota je bilo o razpravi volitve ustavaškega poslanca Pino-ta, bukovinskega deželnega predsednika, zoper katero je Petrinova stranka vložila protest, rekši, da se ni vršila postavno in da so zlasti vladni organi preveč pritiskali na volilce; deželno predsedništvo je bilo centralni volilni odbor. Petrino je to v daljem govoru bičal prav občutljivo, tako da je celó ministra Lassarja sklical iz brloga. Važna sta dva stavka, ki ju je pri tej priliki izrekel: Meni se zdi pravilo, da bi morala vlada pri taki akciji biti nad strankami, nezdržljivo, nepravo, nevtemeljeno . . . Jaz zahtevam od političnega deželnega načelnika — jaz sam sem tako ravnal, in ne trenutek mi ni žal, da sem —, da pri taki priliki pokaže, ali je riba ali meso. —

Kaj tacega še noben minister ni javno izrekel.

Volitev deželniga predsednika Pino-ta se potem potrdi.

Ustavovrni opat Helferstorfer naznani pismeno, da položi svoj mandat, govori se, da je to storil zarad predlog cerkv.-pol. postav, ktere bi ga spravile v boj med političnim in vestnim prepričanjem, ali bolje v prepir med njegovo politično stranko in vestjo.

Predložene so bile še nekatere postave po denarnem ministru, med njimi postava o odpravi inseratnih davkov pri časnikih. Sprejela se je tudi postava, po kteri se imajo državnim poslancem popotni stroški računati od tistega kraja, kjer so bili voljeni.

12. Seja. Vlada je predložila postavo za odkupljenje bire duhovnov. — Več postav, med drugimi tudi postava, da se odpravi kolek za oznanila po časnikih, se izroči budgetnemu, rekrutna postava pa posebnemu odseku. — Grof Hohenwart potem vtemeljuje svoj predlog, da naj se pismo českih poslancev vestno pretresa z važnostjo česke opozicije. Dvakrat je ljudstvo neposredno že volilo za državni zbor, in obakrat so volili može, ki zastopajo načela, ktera so v omenjenem pismu navedena. Za Hohenwartov predlog govorila sta še Pražak in Herman, proti njemu pa Herbst in Sturm. Pri glasovanju je predlog Hohenwartov padel; zanj so bili udje desnega središča, Poljaki in Moravski federalisti. — Fuxov predlog, da se pregleda red zemljiščinih knjig in odpravi posilno poverilo (Legalisirungszwang), se izročita posebnemu odseku. — Ravno tako se zgodi s Fuxovim predlogom, da se odpravi inseratni davek pri časopisih, koledarjih itd. Po volitvi odseka za Bondov predlog se seja konča. Prihodnja seja je 26. t. m.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Štajarski.

Poslednja seja je 16. januarja zvečer. Predložil se je proračun za l. 1874. Stroški

znašajo 3,164.660 gl. dohodki pa 1,380.654 gl. tedaj primanjkuje še 1,784.000. Naloži se 38 procentna naklada na direktni davek z vsemi državnimi prikladami. Deželnemu odboru se naloži, da vlade prosi, naj privoli tudi naklado na neposredni davek, n. pr. pri vinu, moštu, pivu itd, kakor na Kranjskem in drugod. Potrdi se računski sklep deželnih fondov za leto 1872. Dalje Reuter poroča o penzijskem zakladu za ljudske učitelje. Potrebuje se 32.000, dobi se pa 47.000 gl., tedaj ostane 15.000 nad potrebščine. Penzijski zalog že znaša 180.000 goldinarjev. — Dr. Gmeiner poroča o čedalje večji nevarnosti življenja in imetka na deželi. Temu je krivo pomanjkanje intelektualne, npravne in verske odgoje in omike, pa tudi občine same, ker se premalo zmenijo za policijo. Treba je tedaj ljudstvo izobraziti v šoli, zlasti naj to stori duhovščina (kaj pa poreko nove šolske postave? Vr.), treba je spoštovanja in spolnovanja postav, pa tudi pomnoženja žandarjev, ki naj pohajkovalce primejo in izroče v posilno delavnico. — Herman s tem poročilom ni zadovoljen; po njegovem mnenju je temu krivo pešanje v veri in razširjanje socialnih liberalnih načel. Temu nasproti stopiti je bolj potrebno, kakor konfesijonelne postave in civilni zakon. Obveljali so predlogi dotičnega odbora. — Zchok poroča o spremembi deželnega reda. Deželnemu odboru se naloži, da ima pretresovati in v prihodnji sesiji poročati, ktere določbe deželnega reda naj se vsled volilne reforme in postave za državni zbor spremene. Karlon v imenu konservativnih poslancev izreče, da ostanejo pri tem, kar so l. 1870 v deželnem zboru izrekli o decembrskih postavah, kar tolikanj bolj velja tudi o postavi od 2. aprila 1873. Oni tedaj sprejmejo le tako preuredbo deželnega zbora, kakoršno dopušča §. 19. deželnega reda. Posebnega predloga pa ne stavijo, ker že naprej vedo, da bi ne imel večine. — Dominkuš želi pravičnejši volilni red, ker so zdaj Slovenci hudo prikrajšani. Naj se tedaj tako spremeni, da Slovenci dobe toliko poslancev, kolikor jih jim gre. Njegov predlog tedaj je, naj se deželni volilni red sploh prenaredi in ne samo z ozirom na direktno volitve. Za ta predlog je glasovala desna in nekteri veliki posestniki, pa ni obveljal. Konečno je zbor še dovolil 1000 gold. delalskim družbam za pospeševanje poduka za delavce in s živijo-klici na cesarja se sklene.

Domače stvari.

(Šole.) Nek dijak, za več drugov, naš list v Narodu dolži, da je s poročilom o začetku šol dijakom marsikteri goldinarček vzel, ker so od njega zapeljani v Ljubljano prišli. Kaj bi bili pa študentje storili, če bi „Slovenec“ ne bil prinesel onega naznanila? Ali ne bi bili vsled prve določbe, da se šole začno 21. januarja, prišli v Ljubljano? „Slovenec“ je to določbo le ponovil, pa brez zagotovila, da naj se ne dajo motiti (ko je dijak to v njem iskal, moral je tudi biti v gostilni in imeti že motne oči) in to zarad tega, ker je medicinalni svetovalec dr. Stöckel g. Waldherrju rekel, da naj 21. januarja prične svoje šole. Kako je mogel „Slovenec“ 17. vedeti, da se bode 18. (cf. vradni razglas) določilo, naj se šolski počitek odloži do obroka, kteri se ima naznaniti pozneje? V pondeljek je bil razglas v „Laib. Ztg.“, kterega je tudi „Slovenec“ precej razglasil, in takrat je bila skor polovica dijakov že v Ljubljani, polovica pa na potu. Slišali smo, da hočejo študentje tiste gospode, ki to reč tako pozno in tako malo primerno — po nem-

škem časniku — razglašajo, tirjati za popotnino. Da za njimi pridejo študentovski gospodarji in gospodinje, branjevke, inštruktorji itd., se ve da zdihovaje so se nekteri učenci podali spet na deželo, češ, sej pri nas tudi kože razsajajo, še hujše nego po mestu, in da gospodinje študentovske zahtevajo svojih plačil; tudi je istina, da je odpustkov sicer mnogo mnogo na ponudbo, da so pa le redki, kateri se jih resno prav vdeležijo! — Ker je filharmonično društvo že pričelo svojo šolo in so dovoljeni bali na strelišču in v čitalnici ta in prihodnji mesec, šolskim praznikom menda ni več dostojnega vzroka; treba je le, da se razglasi šolski začetek vsaj teden poprej, ne pa „sofort“, in po domačih listih slovenskih.

(Deželni predsednik) grof Auersperg se je zaradi bolezni na pljučah včeraj odpeljal v Gorico zdravja iskat.

(Za prednico) izvoljena je bila včeraj v tukajšnjem nuskem samostanu gospa mati Jožefa Štrus, rojena Ljubljanka.

(Mestni dohodki) za leto 1874 znašajo 130.103 gl., stroški pa 178.196 gl. Tedaj bode primanjkovalo 48.093 gl.

(Porotne sodbe) bodo v Ljubljani 23. marca, 26. maja, 27. julija, 28. septembra in 30. novembra; v Novomestu pa 16. marca, 15. junija, 14. septembra in 14. decembra.

(Na včerajšni sej) so bili prignali veliko goveje živine in konj, pa nič kaj ne lepih. Cenili so jih drago, a prodali prav malo, ker ni bilo kupca.

(Čitalnica) je izdala svoj letopis, iz ktere razvidimo, da šteje 303 domačih in 30 vnanjih udov. Dohodkov ima 4524, stroškov pa 4211 gold., časnikov političnih 28, podučnih in zabavnih pa 24.

(Slovensko gledišče.) je bilo v nedeljo, ko so se predstavljale „Pogumne Gorenjke“, pošteno polno, a občinstvo ni bilo prav zadovoljno s predstavo, deloma ker je igra sama na sebi dolgočasna, brez zanimivega dejanja, na obširno razlečena, deloma ker je bil mašinst neukreten in počasen. Igralci so storili, kar se je dalo, da bi Grmonikovemu jetičnemu otroku dali življenja, pa kar ne gre, ne gre.

(„Brenclj“ štev. 22, 23 in 24) je prišel ravnokar na svitlo poln zanimive tvarine in okinčan s prav komičnimi in pikajočimi slikami, med katerimi je izvrstna posebno dr. Razlagova, ki se z dr. Zarnikom, Zagorcem in nemškutarji deželnega zbora vred vsede k mizi, da bi zajca (dekana Grabrijana) pohrustati pomagal. Naj si ga brž naroči, kdor ga še nima, ker ravno zdaj prične svoj VI. letnik.

Razne novice.

— V Mokronogu bil je 25. t. m. ob 3/4 8 uri hud potres, ki se je po noči večkrat ponavljal.

— Iz Vipave. Dne 2. svečana bode premlajena naša čitalnica imela priložnost prvemu pesniku našega naroda — Valentinu Vodniku — slaviti njegov nam nepozabljivi spomin. Program tej veselici je mikaven. Za slovesnostnim govorom prične se petje, katero bodo naši vrli fantje pod vodstvom gosp. Račičevim v ta namen vršili. Potem sledi odlomek iz „Marije Stuart-ove“ — prelepo poslovenjeni dvogovor našega slavnoznanega pesnika Fr. Cegnar-ja. Svesti smo si, da ta točka pri naših „lepih močeh“ tudi iskreno k lepemu

vspehu pomore. Tudi petje gospodičin bode pri novem oživiljenju naše stvari lovorovo peresice Vodniku v čast utrgalo. Igra: „Butec omikance za norca ima!“ — poslovenil Jurij Grabrijan — je živa, mikalna, dogodkov iz domačega življenja polna, dozda se ne igrana — utegne marsikoga k vedrilu privabiti. In ker je predpust, poskrbelo se je tudi godba za pošten ples — naši mladini v povedrilo družbinega življenja. Upamo veseli večer imeti.

Program: I. Slovesnostni govor; II. Petje: 1. Mazurka: „Slovo lastovice“, moški zbor; zložil K. Bendl. 2. „Kranjski fantje“, moški zbor; zložil A. Račič. III. Odlomek iz „Marije Stuart-ove“, dvogovor; poslovenil Fr. Cegnar. IV. Petje: 1. „Lastovkam!“ dvospev gospodičin; zložil * * *. V. Vesela igra v 4 dejanjih: „Butec omikance za norca ima!“ Posl. J. Grabrijan. Med igro in pri plesu bode svirala godba g. Iv. Bernt-a. — Vstopnina k besedi 20 kr. — Sedež 20 kr. — Družina plača za ples 1 gl. Začetek ob 7. uri zvečer. K obilni vdeležitvi vljudno vabi

Odbor čitalnični.

— V Ilirski Bistrici bodo prihodnjo nedeljo 1. svečana v Jelovškovi hiši obhajali večerno veselico, pri kateri bode godbo izvrševala vojaška banda. Začetek bo ob sedmih zvečer in nadjamo se obilne vdeležitve.

— G. B. Raič, župnik pri sv. Barbari na Štajarskem, bil je od deželne vlade obsojen na 100 gl. globe, ker je proti njeni prepovedi v slovenskem jeziku spisoval krstne, mrtvaške in poročne knjige. G. župnik se je zoper to razsodbo pritožil pri c. k. ministerstvu notranjih zadev, katero pa pritožbe ni uslišalo, ampak razsodbo deželne vlade potrdilo. Lepa ilustracija k ravnopravnosti, ki nam je zagotovljena po §. 19. drž. temeljnih postav!

— V Trstu se je v nedeljo 25. jan. slovesno odprla ljudska ekonomična kuhinja, za katero se je že delj časa po mestu denar pobiral. Leta kuhinja je v ulici „Corso Stadion“ in ima prav lepe prostore. Dobivalo se bo tu kosilo in večerja in sicer v I. oddelku po 20 soldov, v II. pa po 12 soldov. Naročniki dobivajo 5% rabate. — Precej velik meteor je 19. t. m. ob 6 uri 27 m. zvečer blizu Trsta padel; njegova luč je bila višnjeve barve in trikrat bolj svetla, kakor jo ima navadna zvezda prvega reda.

— Cesta med Grgarom in Batami na Goriškem ni več varna zaradi mnogih napadov, ki se godé po potepuhih.

— Na Angleškem je postava, da se vsi vjeti hudodelniki fotografujejo. „British Almanakand Companion“ od l. 1874 naznanja, da se je l. 1871 in 1872 poslalo 43.634 takih fotografij centralni policiji v London. Od 2. novembra 1870 do 30. decembra 1872 pa se je samo v Londonu po takih fotografijah zasačilo 373 hudodelcev.

— Benediktinski opat Helfersdorfer se je odpovedal poslanstvu za državni zbor. Eni pravijo, da je to storil zaradi tega, ker noče imeti tolikanj služeb in posla, eni pa mislijo, da zaradi tega, ker se boji pri pretresovanji konfesijonelnih postav priditi v zadrego z dolžnostmi svojega duhovskega stanu. Se mu je tedaj vendar le vest začela zbužati?

— Varujte se sleparjev. Sleparjev se v Evropi ne manjka, v Ameriki jih je pa še več, in čedalje bolj prekanjenih. V New-Yorku je napravil zastavnico in je slabo pozlačen méden ali mesnigast prstan, kakoršnih se dvanajst dobi za dvanajst grošev, sam pri sebi zastavil, t. j. na ime kacega Jurija ali

Jerneja shranil, ter spisal zastavni list, v katerem je brati, da je na prstan, ki je vreden 20 dolarjev, posojenih 5 dolarjev. Na to vrže list na ulice. Človek memogredoč pobere list, in češ, tu se dá nekaj dobiti, gre v zastavnico, plača 5 dolarjev in vzame zastavljeno reč. Se vé da osleparjeni potem kmalu izvé, da je prstan vreden le kacic 15 penezev ali vinarjev. Trajalo je dolgo, dokler je neki prebrisan Angličan, ki je bil šel ravno tako na led, to sleparstvo ovadil. Komaj se je stvar razglasila, oglasilo se jih je v kratkem 253 ljudi, ki so se dali enako prekaniti. Ta je pa znal, to se je reklo potem o sleparju zastavničarju!

— Samoumori. V Parizu se je prejšno nedeljo ustrelil mlad človek, pri katerem so našli listek z napisom: „Ustrelil sem se danes, ker nedelje ne morem trpeti.“ — V Londonu pa se je usmrtil eden največjih borznih igralcev, Merton, ki si je bil, dasi še le 33 let star, na borzi priigrjal 12—15 milijonov, in zraven tega z neko Dunajčanko, Pfeifer po imenu, priženil še kakih 9—10 milijonov. Pa v šestih mesecih so vsi ti milijoni šli po vodi!

Listnica vredništva.

G. J. S. v G. — Poslani dopis prihodnjič. Tudi podlistek porabimo za pepelnico sredo. — G. Kaulus: Poslano prihodnjič. Zadnjega spisa si nismo upali natisniti, a skrbeli smo, da so zanj zvedeli tisti, katerim je bil namenjen.

Eksekutivne dražbe.

29. jan. 1. Janez Vodnik-ovo (6015 gold.) na Brdu.

30. jan. 1. Jan. Zorn-ovo iz Razor (1750 gl.) na Vrhniki. — 1. Jan. Čupek-ovo (340 gl.) v Novomestu.

31. jan. 1. Katre Jamnik-ove iz Godešič (3325 gl.), 1. Jak. Triller-jevo iz Dorfarjev (500 gl.) obe v Loki. — 3. Lud. Nič-ovo v Ipavi. — Fr. Žagar-jevo iz Sabačev (2270 gl.) na Vrhniki. — 8. Jan. Merše-tovo z Brega v Ribnici. — Jak. Babnikovo iz Babnega dola (4329 gl.) v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene

26. januarija.

Papirna renta 69.65. — Srebrna renta 74.65. — 1860letno državno posojilo 107.50. — Bankine akcije 988. — Kreditne akcije 242.25. — London. 113.45. — Srebro 107.75. — Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 9.04.

Denarstvene cene.

23. januarija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.60	69.80
5% renta v srebru	74.55	74.70
Srečke (lozi) 1854. l.	97.75	98.25
„ „ 1860. l., celi.	107.25	107.75
„ „ 1860. l., pol.	115.50	116.50
Premijski listi 1864. l.	143.—	143.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	85.—	89.—
Ogerske po 5%	76.50	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.—
Sedmogradske po 5%	74.75	75.75
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	989	990
Unionske banke	136.50	137.—
Kreditne akcije	241.25	241.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	930.—	940.—
Anglo-avstr. banke	153.—	153.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	173.50	174.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	—.—	117.—
„ „ 50 „ „ „	—.—	53.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	23.50	24.—
Salmove „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	—.—	22.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	31.50	32.—
St. Genois „ 40 „ „ „	22.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.—	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.37	5.38
Napoleonsd'or	9.04	9.05—
Srebro	108.—	108.15

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.